

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

DIŞ TİCARET BEKLENTİ ANKETİ 2015 4. ÇEYREĞİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER

12 Ekim 2015

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI

***EKONOMİK ARAŞTIRMALAR VE DEĞERLENDİRME GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ***

"İhracat ve İthalatta Firma Algısı"

Dış Ticaret Beklenti Anketi

"Piyasadaki hakim beklentinin tespiti"

- Uygulanan politikaların etkilerinin ölçülmesi.
- Alınması gereken tedbirlerin yönlendirilmesi.
- Piyasaların değişen şartlarına proaktif bir şekilde müdahale edilmesi.
- Orta vadeli dış ticaret politikalarının oluşturulmasına katkı sağlanması.

DTBA,

- Dış ticaretimize yön veren firmaların *yakın geçmişe ve mevcut duruma ilişkin değerlendirmeleri ile geleceğe ilişkin beklentilerini* yansıtır.

- **Anket birimleri:** en fazla ihracat ve ithalat yapan ilk 500'er firma
 - ihracatın %53'ü, ithalatın %66,4'ü (2014)
- **Uygulama:**
 - Firmaların üst düzey yöneticileri
 - İnternet üzerinden anket birimlerine verilen kullanıcı adı ve şifre ile erişim
 - Üçer aylık dönemler halinde

Ön Çalışma

2010/Q2	---
2010/Q3	---
2010/Q4	---

Yayımlama Takvimi

2011/Q1	17 Ocak 2011	2013/Q3	15 Temmuz 2013
2011/Q2	18 Nisan 2011	2013/Q4	11 Ekim 2013
2011/Q3	18 Temmuz 2011	2014/Q1	13 Ocak 2014
2011/Q4	17 Ekim 2011	2014/Q2	14 Nisan 2014
2012/Q1	16 Ocak 2012	2014/Q3	14 Temmuz 2014
2012/Q2	16 Nisan 2012	2014/Q4	13 Ekim 2014
2012/Q3	16 Temmuz 2012	2015/Q1	12 Ocak 2015
2012/Q4	15 Ekim 2012	2015/Q2	13 Nisan 2015
2013/Q1	14 Ocak 2013	2015/Q3	13 Temmuz 2015
2013/Q2	15 Nisan 2013	2015/Q4	12 Ekim 2015

Dönem	Form Gönderilen Firmalar	Cevaplayan Firma Sayısı	Cevaplanma Oranı
2010/Q2	468	291	%62,2
2010/Q3	473	333	%70,4
2010/Q4	473	351	%74,2
2011/Q1	473	388	%82,0
2011/Q2	565	454	%80,4
2011/Q3	565	437	%77,3
2011/Q4	565	429	%75,9
2012/Q1	565	465	%82,3
2012/Q2	668	555	%83,1
2012/Q3	673	557	%82,8
2012/Q4	676	564	%83,4
2013/Q1	677	551	%81,4
2013/Q2	792	649	%81,9
2013/Q3	785	622	%79,2
2013/Q4	781	609	%78,0
2014/Q1	778	596	%76,6
2014/Q2	818	675	%82,5
2014/Q3	842	669	%79,5
2014/Q4	841	639	%76,0
2015/Q1	833	624	%74,9
2015/Q2	833	675	%81,0
2015/Q3	815	641	%78,7
2015/Q4	808	619	%76,6

Ortalama Cevaplanma Oranı : %79,6

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri

"İhracat Beklenti Endeksi" & "İthalat Beklenti Endeksi"

- Firmaların cevapları ihracat ve ithalat payları ile ağırlıklandırılmaktadır.
- İhracat – İthalat Beklenti Endeksi:
 - *4'er soru*
 - *Olumlu cevap % - Olumsuz cevap % + 100 = Difüzyon Endeksleri*
 - *Difüzyon endekslerinin ortalaması = Beklenti Endeksleri*

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri

"İhracat Beklenti Endeksi" & "İthalat Beklenti Endeksi"

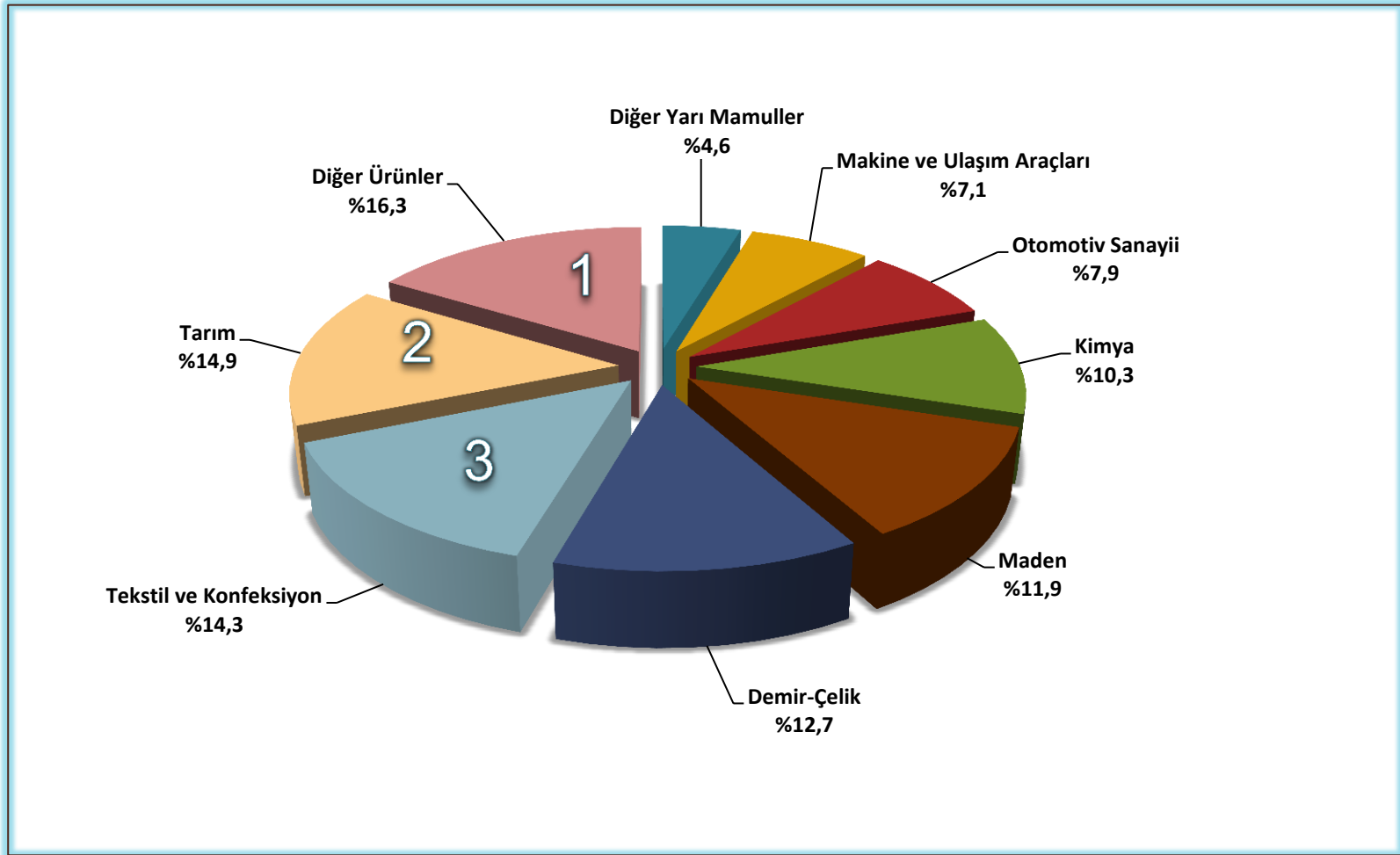
- Endeks 0 ile 200 arasında değer almaktadır.
- DTBE > 100 ise firmalar ihracatta veya ithalatta artış beklemektedirler.
- DTBE = 100 ise firmalar ihracat veya ithalatta değişim beklemektedirler.
- DTBE < 100 ise firmalar ihracatta veya ithalatta azalış beklemektedirler.

Dış Ticaret Beklenti Anketi

2015 yılı 4. Çeyrek

- **Ankete katılan firma sayısı: 619**
- **Temsil gücü: İhracatın %43'ü, ithalatın %54'ü**

Ankete Katılan Firmaların En Çok Faaliyet Gösterdiği Sektörler

İhracat Beklenti Endeksi

	2013				2014				2015			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
İHRACAT BEKLENTİ ENDEKSİ	101,7	122,1	101,0	109,6	98,8	116,7	113,7	114,1	108,5	105,7	108,3	107,2
İhracat beklentisi (Gelecek 3 ay)	105,8	149,5	108,2	120,5	103,7	138,5	125,7	132,7	118,7	128,0	127,1	122,4
İhracat siparişi beklentisi (Gelecek 3 ay)	101,7	150,7	109,7	116,3	103,4	134,0	123,4	128,2	119,8	127,3	129,3	117,9
Şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyi	87,5	89,2	75,3	91,3	74,3	91,3	82,6	91,2	78,2	80,6	80,4	88,3
İhracat sipariş düzeyi (Son 3 ay)	111,9	98,9	110,9	110,3	113,9	102,9	123,1	104,2	117,1	87,0	96,3	100,0

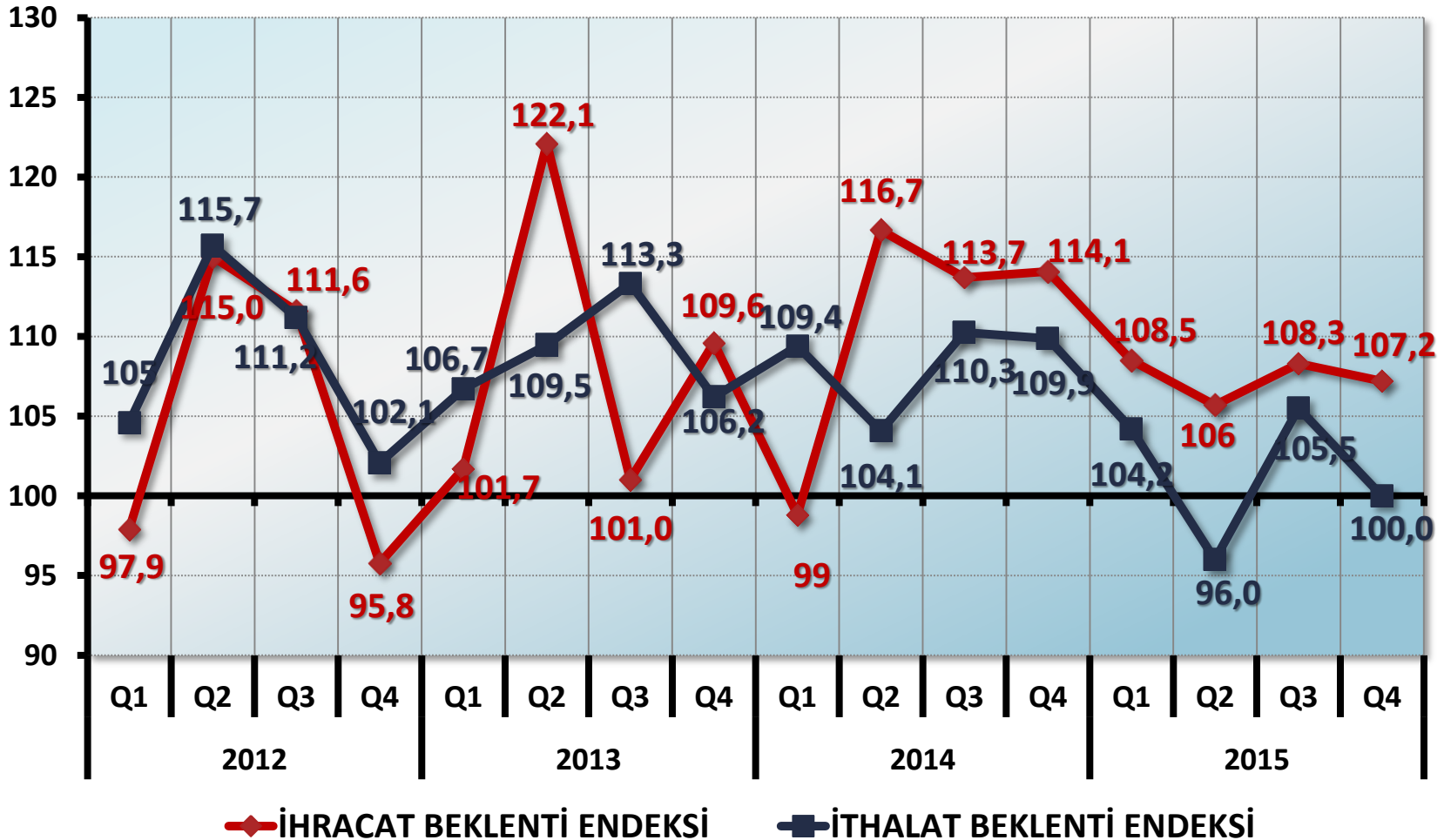
- İhracat Beklenti Endeksi 2015 yılının 4. çeyreğinde, 3. çeyreğe göre 1,1 puan azaldı.

İthalat Beklenti Endeksi

	2013				2014				2015			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
İTHALAT BEKLENTİ ENDEKSİ	106,7	109,5	113,3	106,2	109,4	104,1	110,3	109,9	104,2	96,0	105,5	100,0
İthalat beklentisi (Gelecek 3 ay)	113,7	127,0	117,4	103,1	108,1	120,2	126,9	117,9	119,6	109,4	131	101,8
Birim ithalat fiyatı beklentisi (Gelecek 3 ay)	129,5	116,8	116,8	122,7	118,3	112,9	108,3	107,7	103,7	95,4	104	91,8
Mevcut ithalat sipariş düzeyi	97,3	101,7	103,2	98,4	97,2	88,4	87,8	96,4	93,6	94,4	88,9	86,1
İthalat sipariş düzeyi (Son 3 ay)	86,3	92,4	115,9	100,4	114,0	94,8	118,0	117,5	99,7	84,8	98,2	120,2

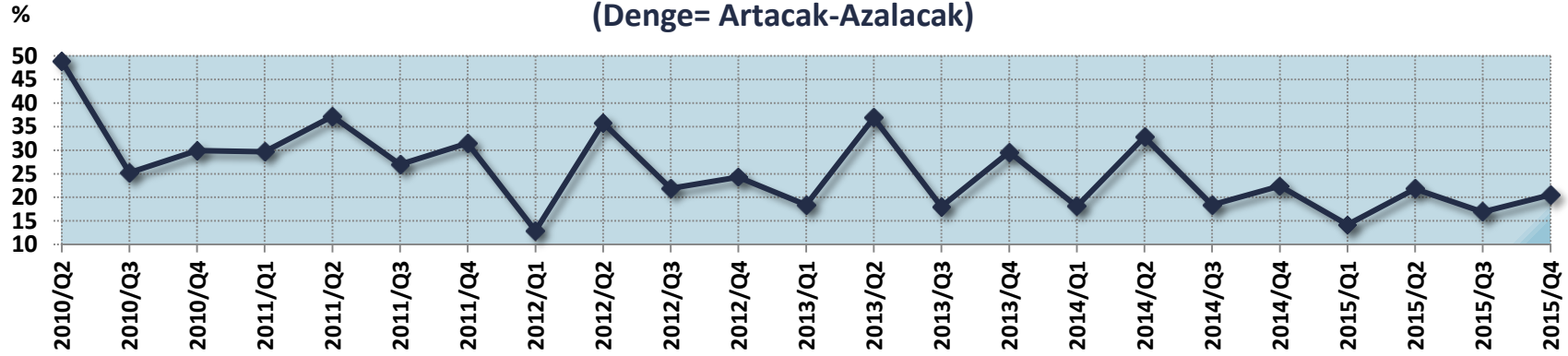
- İthalat Beklenti Endeksi 2015 yılının 4. çeyreğinde, 3. çeyreğe göre 5,5 puan azaldı.

Dış Ticaret Beklenti Endeksleri

2015 4. Çeyreğine İlişkin İhracat Beklentisi

İhracat beklentisi
(Denge= Artacak-Azalacak)

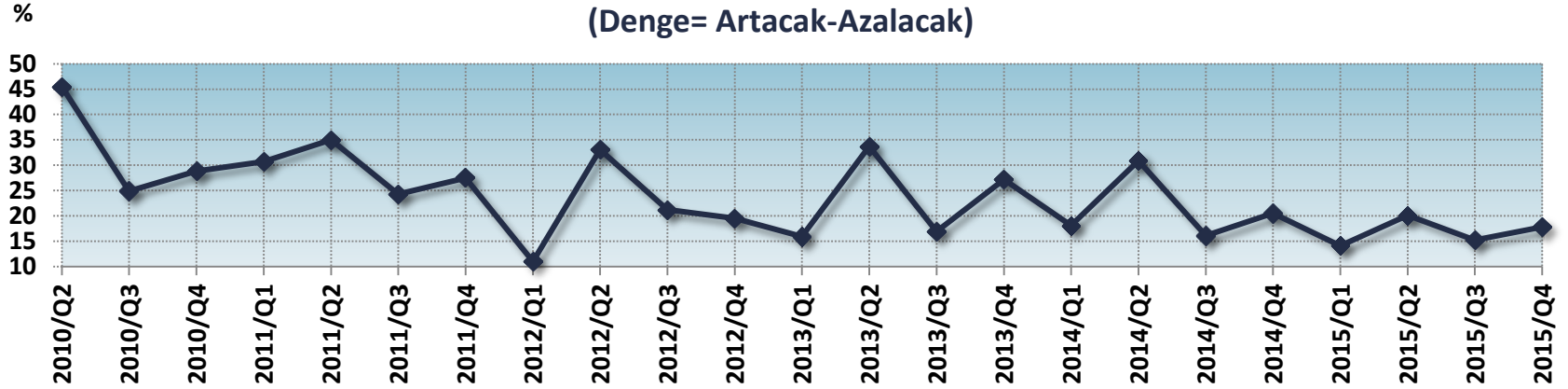

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	39,1	32	9,5	29,6
2014/Q1	32,4	33,6	14,3	18,1
2014/Q2	41,2	29,5	8,4	32,8
2014/Q3	32,7	30,5	14,3	18,4
2014/Q4	33,0	32,6	10,6	22,4
2015/Q1	31,3	29,2	17,1	14,2
2015/Q2	35,4	28,9	13,6	21,8
2015/Q3	30,9	32,4	14,0	16,9
2015/Q4	32,3	32,6	11,8	20,5

- Ankete katılan firmaların %32,3'ü ihracatlarının artmasını bekliyor.

2015 4. Çeyreğine İlişkin İhracat Sipariş Beklentisi

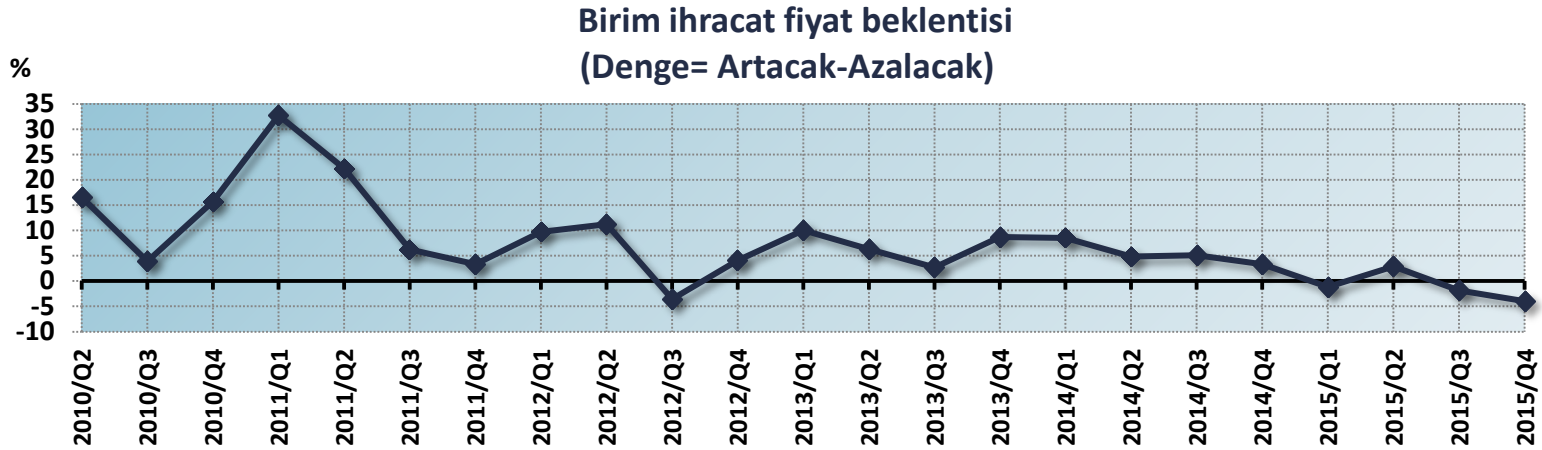
İhracat sipariş beklentisi
(Denge= Artacak-Azalacak)

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	36,6	31,5	9,4	27,2
2014/Q1	31,7	32,9	13,6	18,1
2014/Q2	39,6	27,3	8,7	30,9
2014/Q3	30,6	29	14,5	16,1
2014/Q4	30,2	32,4	9,7	20,5
2015/Q1	29,8	29	15,7	14,1
2015/Q2	33,3	28,4	13,2	20,1
2015/Q3	29,2	30,7	14	15,2
2015/Q4	30,2	30,5	12,4	17,8

- Ankete katılan firmaların %30,2'si ihracat siparişlerinin artmasını bekliyor.

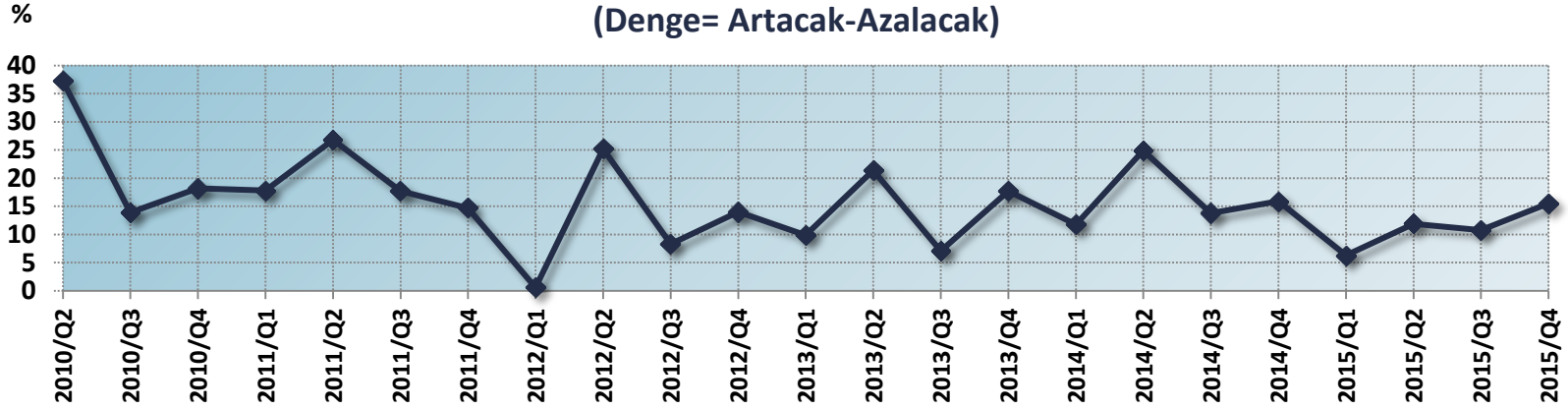
2015 4. Çeyreğine İlişkin Birim İhracat Fiyatı Beklentisi

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	16,6	50,7	7,9	8,7
2014/Q1	16,1	50,2	7,6	8,5
2014/Q2	13,5	49,5	8,7	4,8
2014/Q3	12,1	51,3	7,0	5,1
2014/Q4	11,3	49,6	8,0	3,3
2015/Q1	13,1	42,1	14,3	-1,2
2015/Q2	15,3	43,1	12,4	2,9
2015/Q3	11,7	45,6	13,6	-1,9
2015/Q4	12	41,2	16	-4

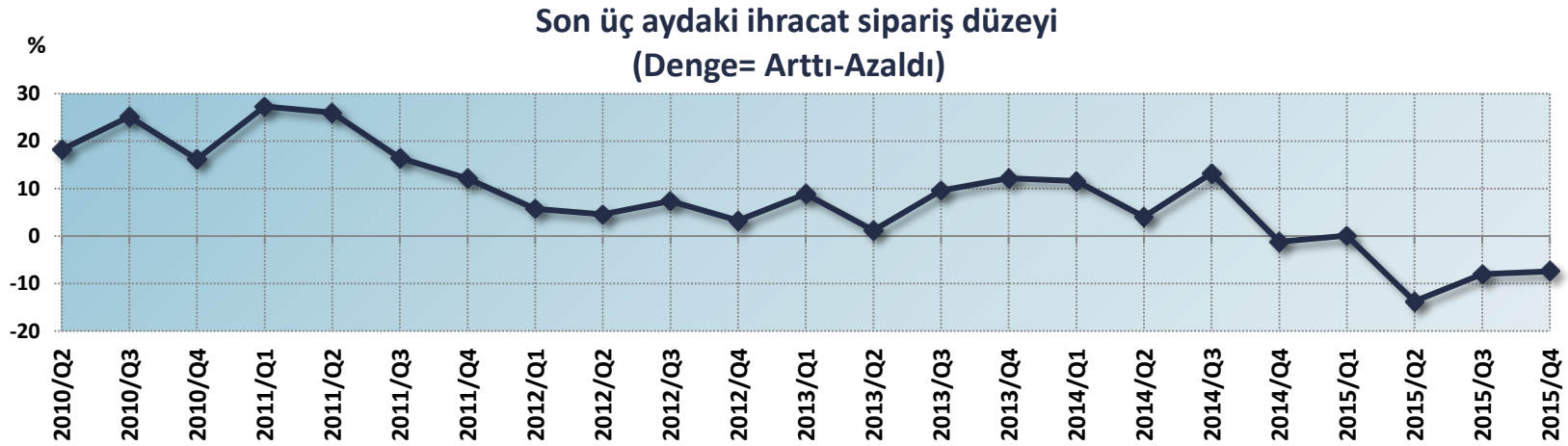
2015 4. Çeyreğine İlişkin Avrupa'ya İhracat Beklentisi

Avrupa ülkelerine ihracat beklentisi
(Denge= Artacak-Azalacak)

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	27,9	33,5	10,2	17,7
2014/Q1	24	35,2	12,2	11,8
2014/Q2	32,6	29,5	7,7	24,9
2014/Q3	24,1	32,6	10,3	13,8
2014/Q4	26,1	32,2	10,2	15,9
2015/Q1	22,6	30,3	16,3	6,3
2015/Q2	25,2	29,9	13,3	11,9
2015/Q3	23,4	30,9	12,6	10,8
2015/Q4	25,8	31,5	10,3	15,5

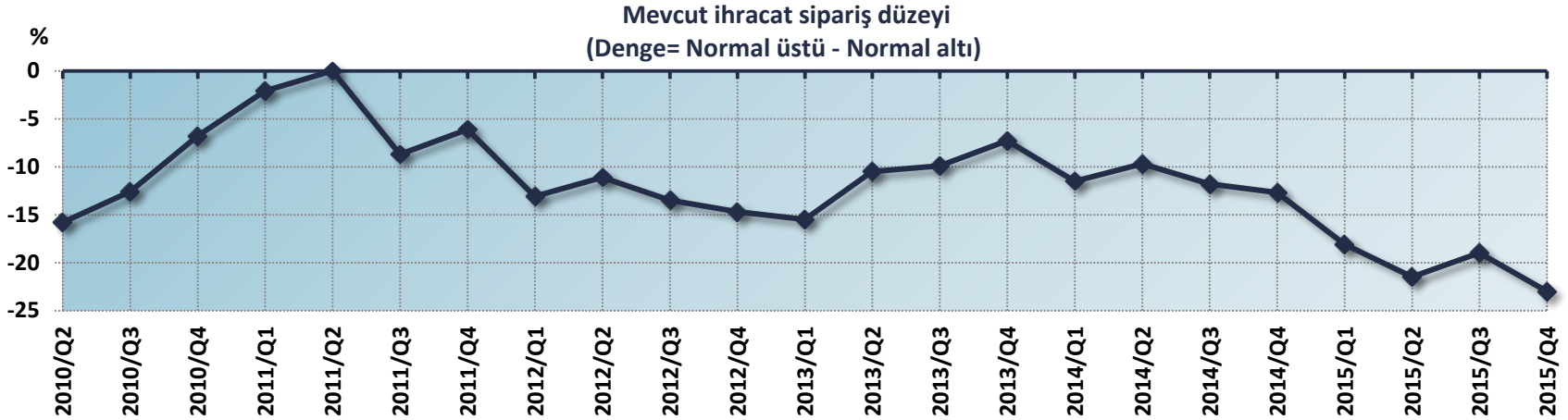
2015 4. Çeyreği İtibariyle Son Üç Aydaki İhracat Sipariş Düzeyi

Dönem, %	Arttı	Aynı kaldı	Azaldı	Denge
2013/Q4	25,8	38,9	13,6	12,2
2014/Q1	29,4	33,4	17,8	11,6
2014/Q2	22,8	38,8	18,7	4,1
2014/Q3	28,1	35	14,9	13,2
2014/Q4	20	35,5	21,2	-1,2
2015/Q1	21	36,5	20,9	0,1
2015/Q2	15,7	34,1	29,4	-13,7
2015/Q3	17,0	35,3	25,0	-8,0
2015/Q4	19,2	32,8	26,6	-7,4

- Ankete katılan firmaların %19,2'si 2015 yılının 3. çeyreğinde ihracat sipariş düzeylerinin arttığını belirtiyor.

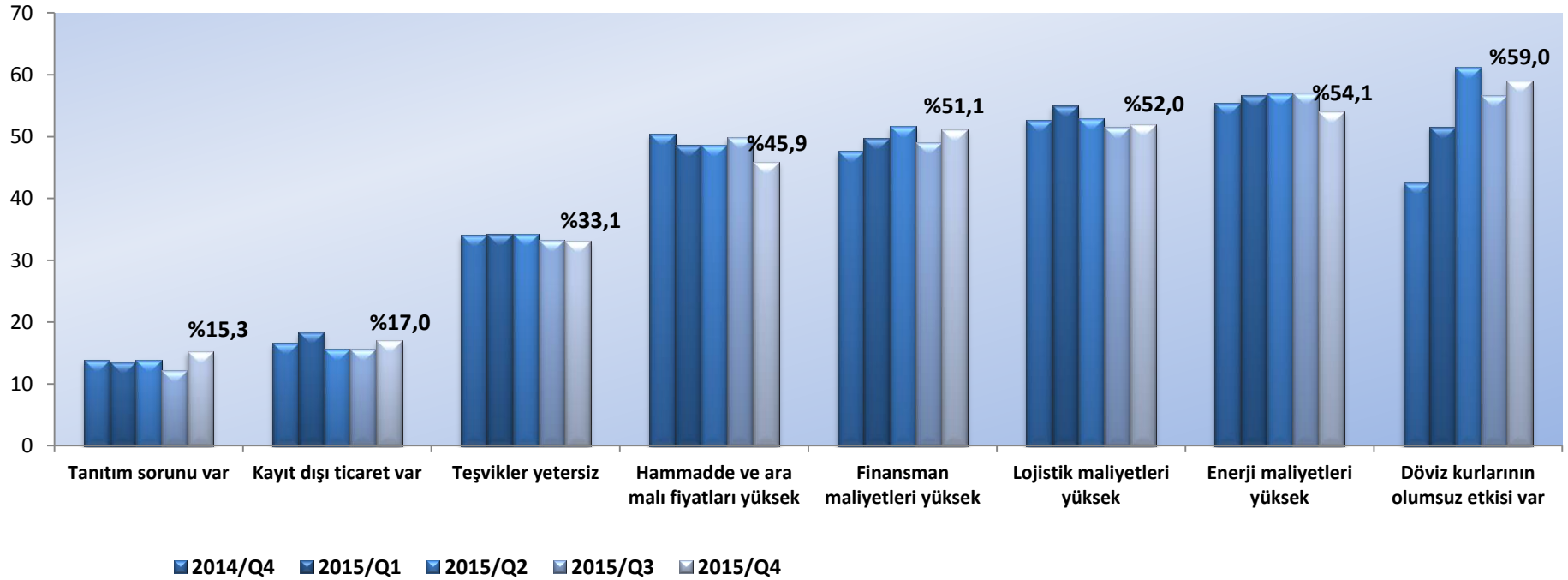
2015 4. Çeyreğine İlişkin Şu Anda Kayıtlı İhracat Sipariş Düzeyi

Dönem, %	Normal üstü	Mevsim Normalinde	Normal Altı	Denge
2013/Q4	6,2	59,6	13,5	-7,3
2014/Q1	6	58,1	17,5	-11,5
2014/Q2	5,6	59,7	15,3	-9,7
2014/Q3	5,8	54,9	17,6	-11,8
2014/Q4	5	54,9	17,7	-12,7
2015/Q1	4	53,5	22,1	-18,1
2015/Q2	4	49,9	25,5	-21,5
2015/Q3	4,2	48,8	23,2	-19
2015/Q4	5	46	28	-23

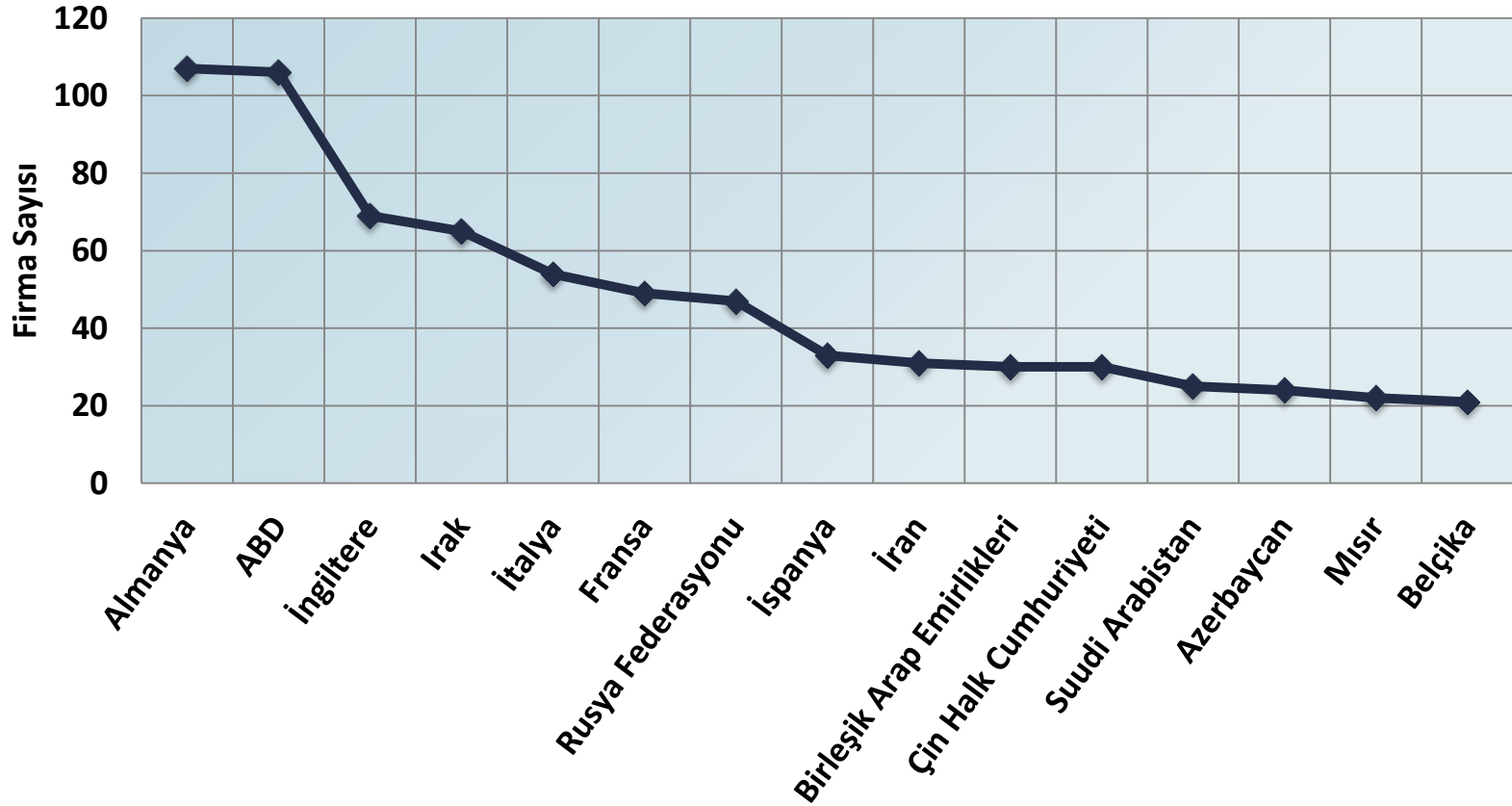
- Ankete katılan firmaların %46'sı şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeylerini mevsim normallerinde değerlendirmektedir.

Firmaların Faaliyet Gösterdiği Sektörlerin Sorunları

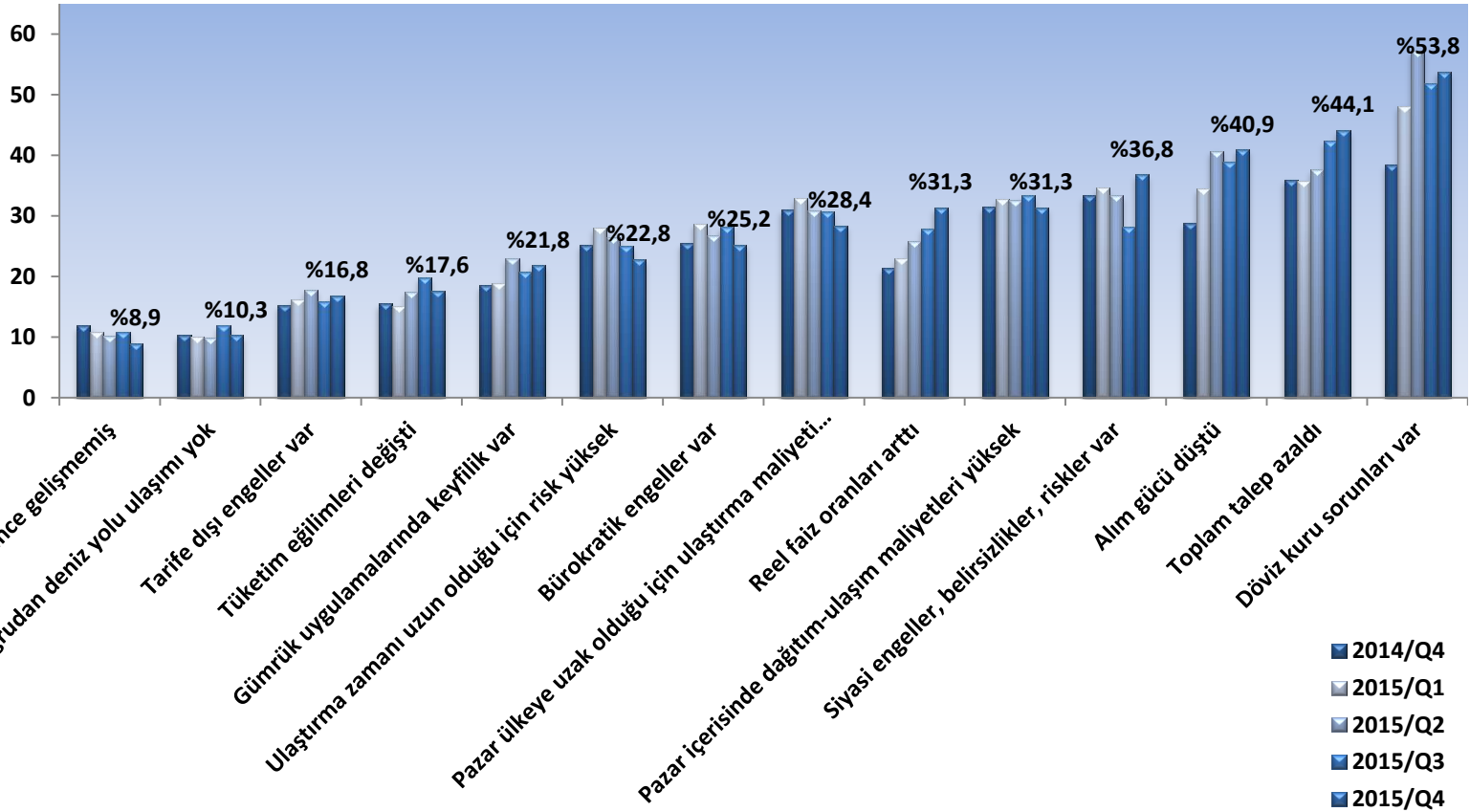
- Döviz kurlarının olumsuz etkisi
- Enerji maliyetlerinin yüksekliği
- Lojistik maliyetlerin yüksekliği

Ankete Katılan Firmaların Hedef Pazarları

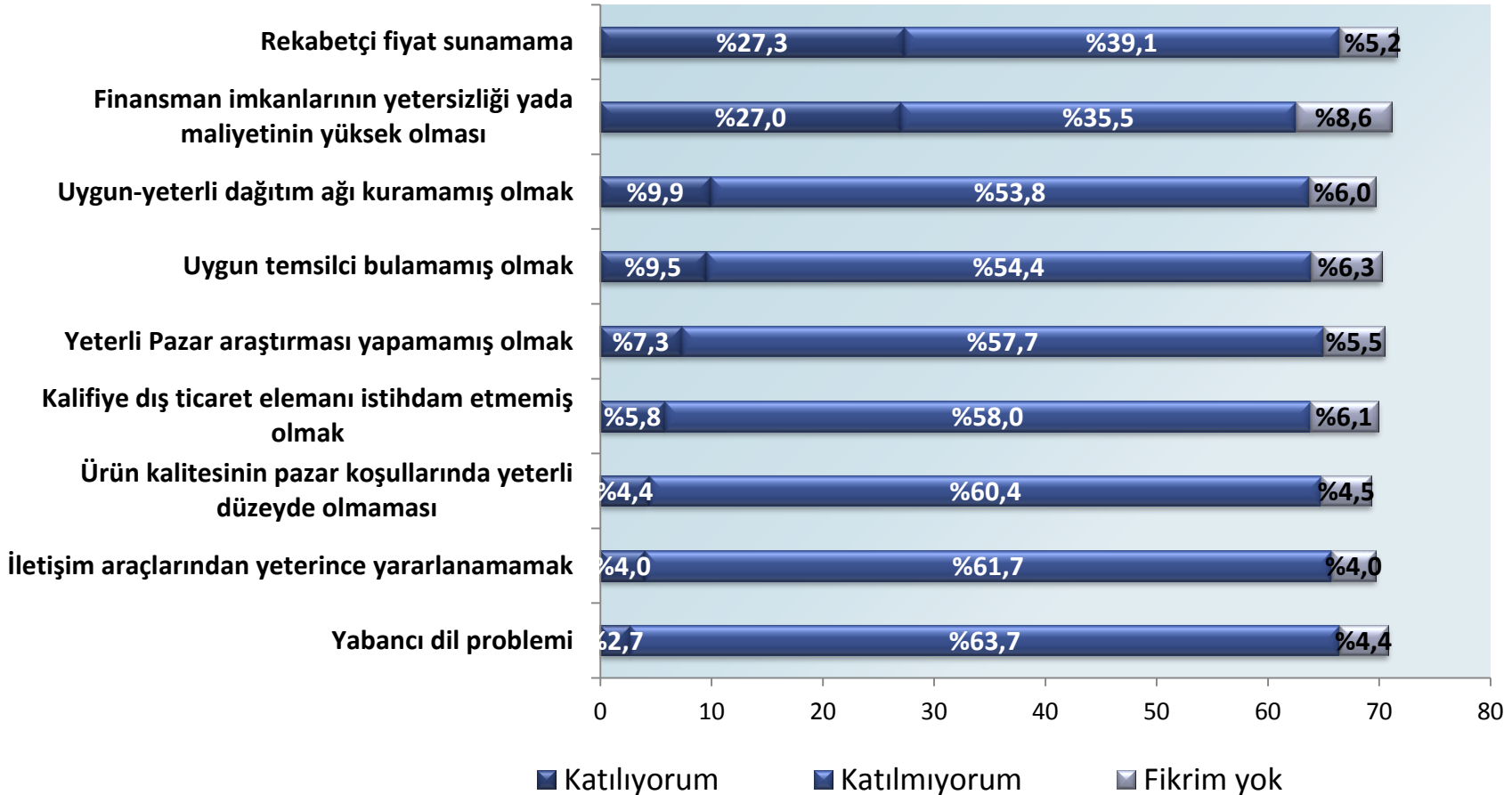
- Hedef pazar olarak ön sırada Almanya, ABD ve İngiltere geliyor.

Firmaların Hedef Pazarlarına Yönelik Sorunları

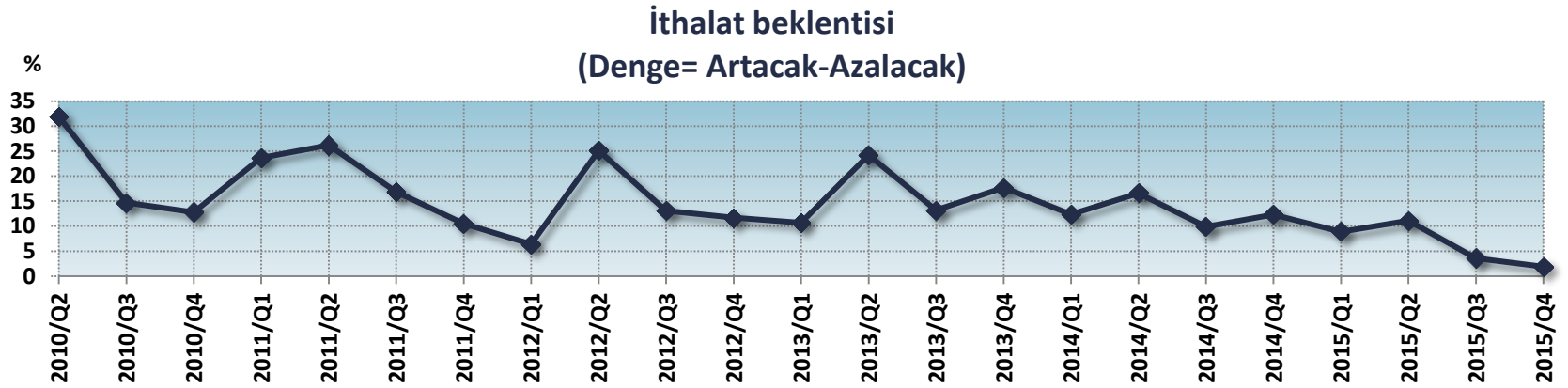
- **Döviz kuru sorunları: % 53,8**
- **Toplam talebin azalması: % 44,1**
- **Hedef pazarlarda alım gücünün düşmesi: % 40,9**

Firmaların Özel Sorunları

- **Rekabetçi fiyat sunamama: % 27,3**
- **Finansman imkanlarının yetersizliği: % 27**

2015 4. Çeyreğine İlişkin İthalat Beklentisi

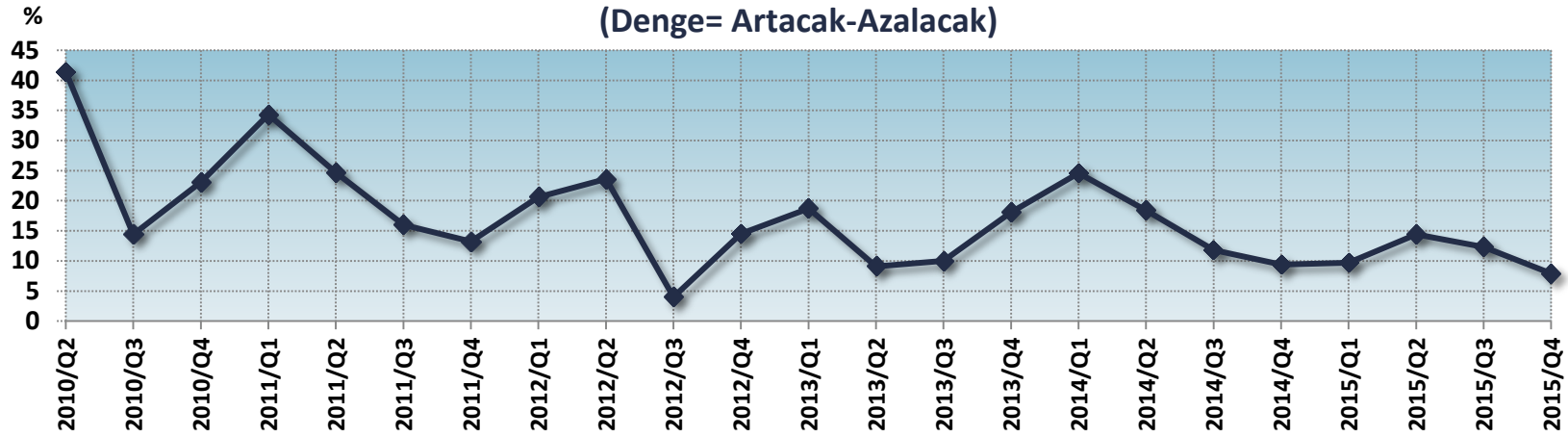

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	29,2	34,2	11,5	17,7
2014/Q1	24,8	37,4	12,4	12,4
2014/Q2	28,9	32,4	12,3	16,6
2014/Q3	24,8	35,1	14,9	9,9
2014/Q4	25	36,3	12,7	12,3
2015/Q1	25,6	32,5	16,7	8,9
2015/Q2	25,3	33,6	14,2	11,1
2015/Q3	20,1	33,5	16,5	3,6
2015/Q4	20	33,1	18,1	1,9

- Ankete katılan firmaların % 20'si ithalatlarının artmasını bekliyor.

2015 4. Çeyreğine İlişkin Birim İthalat Fiyatı Beklentisi

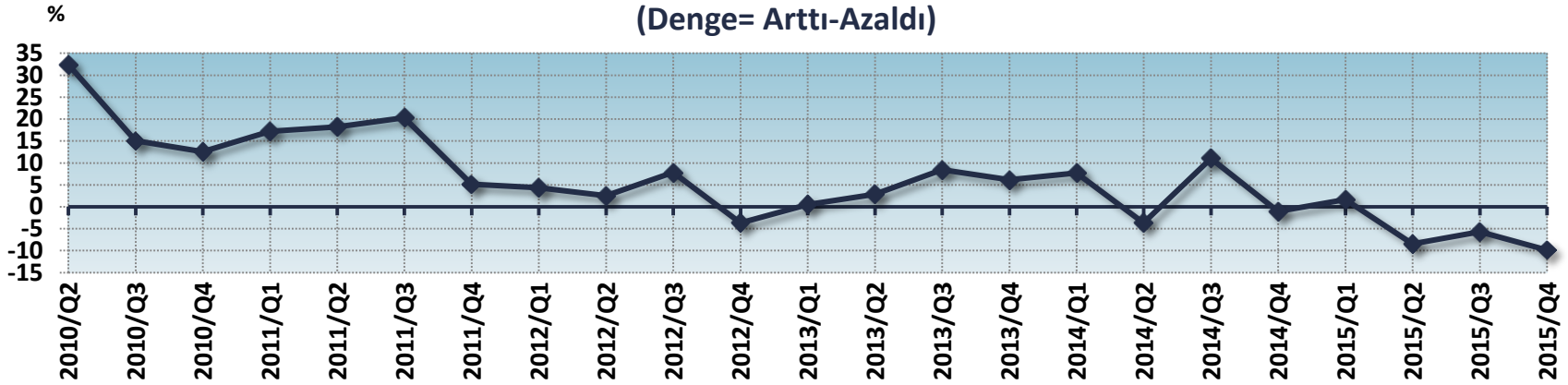
Birim ithalat fiyatı beklentisi
(Denge= Artacak-Azalacak)

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	23,8	33,3	5,7	18,1
2014/Q1	28	31,4	3,4	24,6
2014/Q2	23,7	32,6	5,3	18,4
2014/Q3	18,2	37,5	6,4	11,8
2014/Q4	16,1	38,8	6,7	9,4
2015/Q1	21,2	30,3	11,5	9,7
2015/Q2	23,6	29,8	9,2	14,4
2015/Q3	20,3	31,0	8,0	12,3
2015/Q4	20,2	28,3	12,3	7,9

2015 4. Çeyreği İtibariyle Son Üç Aydaki İthalat Sipariş Düzeyi

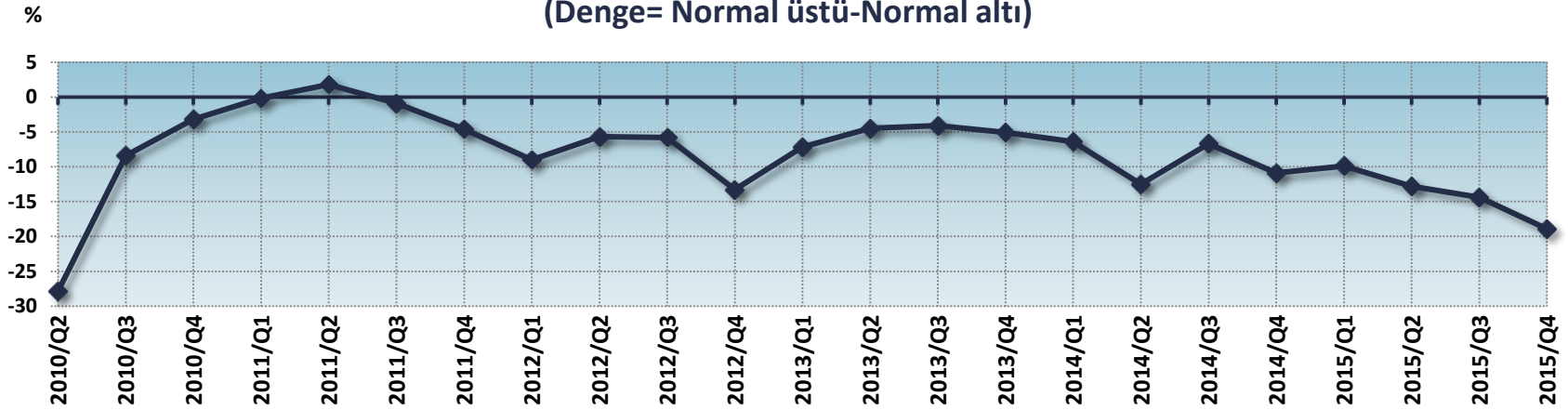
Son üç aydaki ithalat sipariş düzeyi
(Denge= Arttı-Azaldı)

Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	19,4	40,6	13,3	6,1
2014/Q1	21,6	40,6	13,9	7,7
2014/Q2	15,1	41,2	18,8	-3,7
2014/Q3	24,8	37,7	13,8	11,0
2014/Q4	17,4	40,2	18,5	-1,1
2015/Q1	20,5	36,9	18,9	1,6
2015/Q2	14,2	37,6	22,7	-8,5
2015/Q3	15,3	35,9	21	-5,7
2015/Q4	13,7	34,4	23,6	-9,9

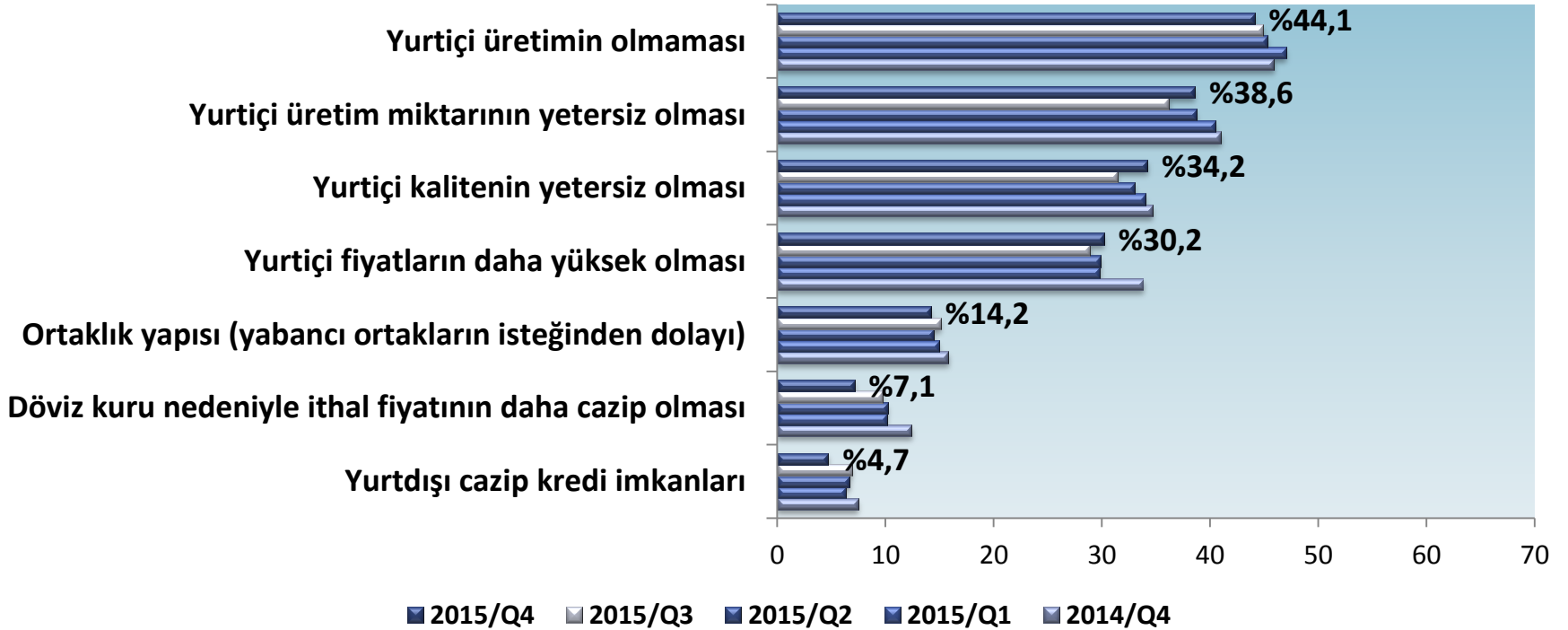
2015 4. Çeyreği İtibariyle Mevcut İthalat Sipariş Düzeyi

Mevcut ithalat sipariş düzeyi
(Denge= Normal üstü-Normal altı)

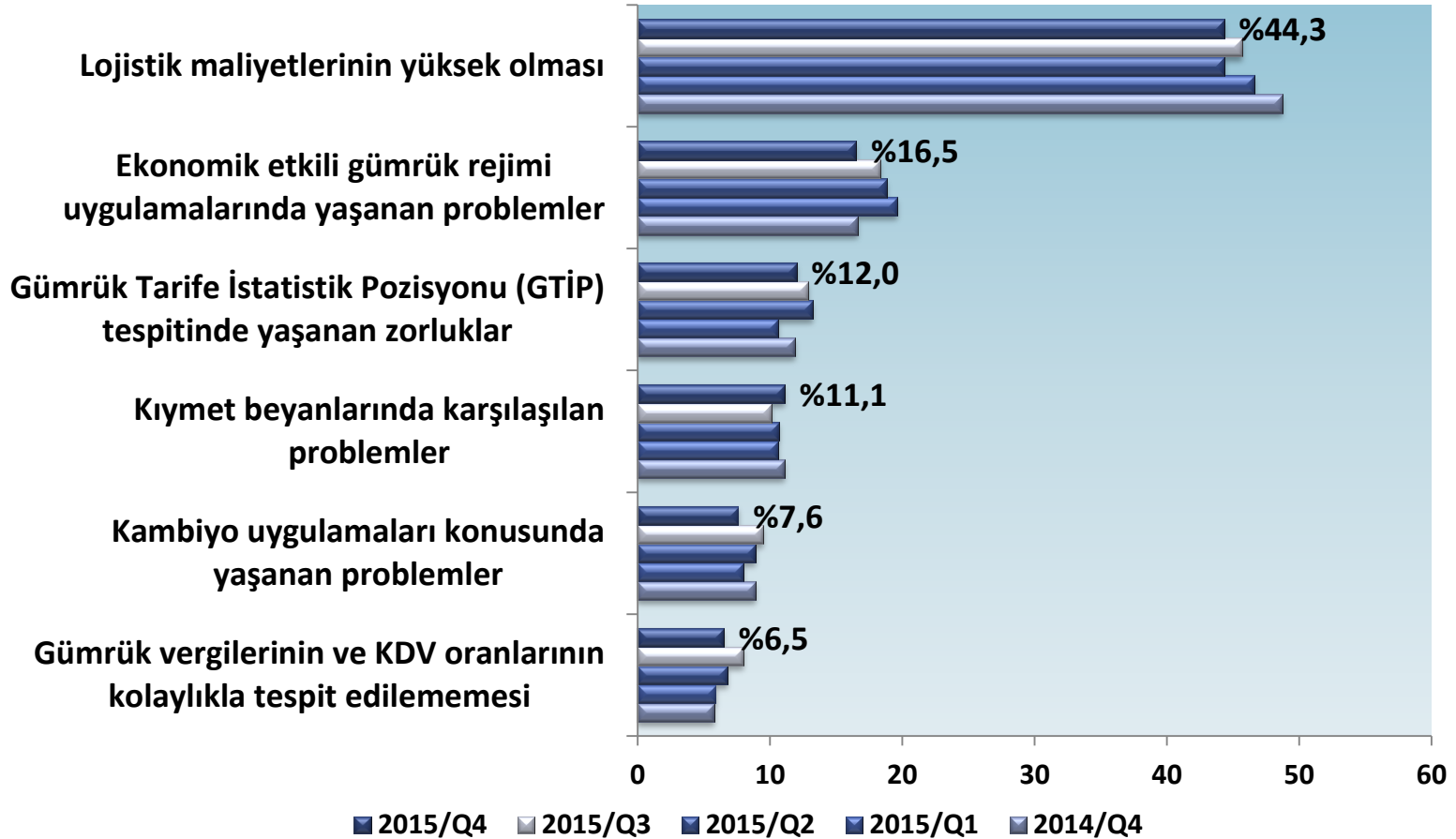
Dönem, %	Artacak	Aynı kalacak	Azalacak	Denge
2013/Q4	4,9	58,9	10,0	-5,1
2014/Q1	5,2	59,7	11,6	-6,4
2014/Q2	4,4	54,1	16,9	-12,5
2014/Q3	5,4	58,6	12,1	-6,7
2014/Q4	3,9	57,4	14,8	-10,9
2015/Q1	5,1	56,3	15,0	-9,9
2015/Q2	4,6	52,1	17,4	-12,8
2015/Q3	3,3	51,3	17,7	-14,4
2015/Q4	3,4	46,8	22,3	-18,9

İthalat Nedenleri

- Yurtiçi üretim olmayışı: % 44,1
- Yurtiçi üretim miktarının yetersizliği: % 38,6
- Yurtiçi kalitenin yetersiz olması: % 34,2

Firmaların İthalatta Karşılaştıkları Sorunlar

- Lojistik maliyetlerin yüksekliği: % 44,3

• İHRACAT EKSENİ

- İhracata Dönük Üretim Stratejisi (İDÜS)
- Teşvik-Yatırım-Üretim-İhracat Zincirinin Koordinasyonu
- İhracat Pazarlarının Çeşitlendirilmesi
- Ürün Kompozisyonunun Çeşitlendirilmesi
- Yatırım Teşvikleri
- Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

- **İTHALAT EKSENİ**
 - **Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES)**
 - **Ticaret Politikası Savunma Araçları**
 - **Piyasa Gözetimi ve Denetimi**

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR VE DEĞERLENDİRME
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

12 Ekim 2015